

Kultura a vzdělanost ve starověkém Řecku

Autor: Taťjana Horáková, Mgr.

Použití: 6. ročník

Datum vypracování: 16. 2. 2013

Datum pilotáže: 11. 3. 2013

Metodika: pomocí prezentace žáky seznámit s kulturou a vzdělaností ve starověkém Řecku, otázky a úkoly pro žáky využít pro jejich zapojení

Anotace: prezentace přehledně seznamuje s architekturou, výtvarným uměním, písmem a literaturou, divadlem, vědou, sportem a hrami ve starověkém Řecku (klíčová slova: sloup, karyatida, reliéf, freska, Homér, Illias, Odyssea , tragédie, komedie, olympijské hry, Hippokrates, Archimédes, Pythagoras)

Kultura a vzdělanost ve starověkém Řecku

architektura, výtvarné umění, písmo a literatura,
divadlo, věda, sport a hry

Architektura

- ▶ typický prvek řecké architektury – sloup :
- ▶ nejstarší, mohutný, málo zdobený – dórský
- ▶ štíhlejší, hlavice s dvěma závity – ionský
- ▶ hlavice tvořena rostlinnými listy – korintský

Namaluj sloupy podle učebnice do sešitu !

- ▶ karyatida – sloup v podobě ženské postavy

sloupy nesly střechu s nízkým **trojúhelníkovým štítem**, někdy zdobeným **reliéfy**

Výtvarné umění

- ▶ Co jsou fresky? Kde se nacházely nejčastěji?
- ▶ **fresky** (malba na zdi přímo do vlhké omítky) – zdobily vnitřky domů
- ▶ malby na keramice (černofigurová a červenofigurová) – mytologické výjevy
- ▶ nejstarší sochy – dívka = **koré**, chlapec = **kúros** – působí strnulým dojmem
- ▶ novější zobrazují dokonalé lidské tělo, jsou z mramoru nebo bronzu **polychromované** = **barvené** (vytvářely dojem živých lidí)
- ▶ Nejvýznamnější sochaři: **Praxitelés, Feidias, Polykleitos, Myron**
- ▶ Popiš, jak vypadá reliéf.
- ▶ (plastická výzdoba nebo sochařské dílo, které vystupuje z plochy)

Písmo a literatura

- ▶ Který národ je považován za vynálezce hláskového písma? V čem ještě vynikali?
- ▶ hláskové písmo převzali Řekové od Féničanů (v obchodování)
- ▶ zachovala se odborná díla, historické a filozofické spisy, divadelní hry, lyrické a epické básně (eposy)
- ▶ nejznámější eposy **Ilias** a **Odyssea** od básníka **Homéra**
- ▶ písemnou podobu získaly v 5. stol. př.n.l., do té doby byly přednášeny za doprovodu lyry zpaměti

Divadlo

- ▶ Jak se nazývají autoři divadelních her?
- ▶ divadelní hry ve verších (= dramata) – součást náboženských slavností – příběhy z mytologie = vážné hry (často špatný konec) = tragédie
- ▶ autoři (dramatici): **Aischylos, Sofokles, Euripides**
- ▶ komedie = veselohra (náměty z každodenního života nebo z politiky)
- ▶ autor: **Aristofanes**
- ▶ divadla půlkulatá, stupňovitá sedadla kolem jeviště do výšky – výborná akustika
- ▶ herci (pouze muži) nosili masky a střevíce na vysokých podpatcích

Věda

- ▶ Řekové položili základ mnoha vědám
- ▶ velký rozvoj lékařství – **Hippokrates** (*přísaaha lékařů*)
- ▶ matematické a geometrické poznatky používáme dodnes – **Thales z Milétu, Pythagoras**
- ▶ **Archimedes** – fyzikální zákony (páka)
- ▶ **filozofové** – zkoumali podstatu života a světa – snažili se je objasnit lidským rozumem
- Vyjmenuj nejvýznamnější řecké filozofy.
- **SOKRATES, PLATON, ARISTOTELES**

Sport a hry

- ▶ hry pořádané k poctě nějakého boha – v Delfách, Athénách, Olympii (k poctě Dia)
- ▶ v době her vyhlášen všeobecný mír
- ▶ nejslavnější – **olympijské hry** každé 4 roky
- ▶ soutěžilo se ve sportovních disciplínách, později ve hře na hudební nástroje, zpěvu, recitaci básní – pouze pro muže
- ▶ **Heraia** – hry pro ženy na počest bohyně Héry
- ▶ Kdy a kde se konaly 1. novodobé olympijské hry?
- ▶ V roce 1896 v Athénách.

ZDROJE

- ▶ Kolektiv autorů: Dějepis 6: Pravěk a starověk – učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia, Nakladatelství Fraus, Plzeň 2007, 1. vydání
- ▶ Veronika Válková: Pravěk a starověk pro základní školy, SPN Praha 2006